

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Kocsis Julianna ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Fekete Ildikó jogtanácsos által képviselt Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal Központi Hivatal Hatósági Főosztály alperes ellen adóügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perében a Somogy Megyei Bíróság 2008. december 9. napján kelt 20.K.20.749/2008/10. számú ítélete ellen a felperes által 16. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán eljárva - nyilvános tárgyaláson - meghozta az alábbi

í t é l e t e t

A Legfelsőbb Bíróság a Somogy Megyei Bíróság 20.K.20.749/2008/10. számú ítéletét - indokolásából a fizetési könnyítés engedélyezésével kapcsolatos rész mellőzésével - a per főtárgya körében hatályában fenntartja, a perköltségre és az illetékekre vonatkozó rendelkezéseit hatályon kívül helyezi.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 20.000 /azaz húszezer/ forint elsőfokú, és 10.000 /azaz tízezer/ forint felülvizsgálati perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 21.000 /azaz huszonegyezer/ forint kereseti és 36.000 /azaz harminchatezer/ forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

Az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal /APEH/ Központi Hivatal Hatósági Főosztály Dél-dunántúli Kihelyezett Hatósági Osztálya a 2007. szeptember 28. napján kelt 8529853628/2007. számú határozatával helybenhagyta az APEH Dél-dunántúli Regionális Igazgatósága 2007. június 7. napján kelt 3987554007 számú határozatát, amelyben e hatóság - a felperesnél 2001., 2002., 2003. évekre személyi jövedelemadó adónemben lefolytatott bevételek utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzés /vagyonosodási vizsgálat/ megállapításai alapján - a felperes terhére összesen 11.248.237 Ft adókülönbözetet állapított meg, kötelezve a felperest az adókülönbözet összege, továbbá 5.600.958 Ft adóbírság, és 6.324.216 Ft késedelmi pótlék megfizetésére.

Az APEH Dél-dunántúli Regionális Igazgatósága Fizetési Kedvezmények Osztályához /a továbbiakban: elsőfokú hatóság/ 2007. november 15. napján érkeztetett beadványában a felperes méltányossági kérelmet terjesztett elő, kérve a vagyonosodási vizsgálat során terhére jogerősen megállapított adókülönbözet mérsékelését, valamint a kiszabott adóbírság és késedelmi pótlék elengedését, illetve mérsékelését. Egyúttal kérte, hogy a méltányossági kérelem eredményessége esetén, a jogerősen megállapított adókülönbözet összegéből a fennmaradó tartozását 12 havi részletekben fizethesse meg.

Az elsőfokú hatóság a 2008. január 14. napján kelt 8951875443 számú határozatával a felperes fizetési könnyítési és mérsékelési kérelmét elutasította. Indokolása szerint eljárása során figyelembe vette a felperes kérelmét, az általa kitöltött adatlap tartalmát, az adó-folyószámlája adatait, a .. Polgármesteri Hivatal által készített környezettanulmányt, az adóhatóság, a BM Közlekedési Nyilvántartó Hivatal, a .. Körzeti Földhivatal nyilvántartásaiban szereplő adatokat. Megállapította, hogy felperes és családja megélhetését elsősorban a M. V. Kft. /a továbbiakban: Kft./ biztosítja, amelynek az adózó és felesége 100%-ban a tulajdonosai. A Kft. működése alatt folyamatosan árbevéttel zárta gazdasági éveit, vagyona 2006. év végére 116.000.000 Ft-ra nőtt. Az elsőfokú hatóság álláspontja szerint adózó tartozásának a megfizetéséhez cégének rendkívül magas készletértéke fedezetül szolgálhat, a felperes tagi hitelének kifizetése pedig piaci hitel igénybe vételével is kiváltható. Mindezek alapján az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvénynek /a továbbiakban: Art./ a fizetési halasztás, részletfizetés engedélyezése szabályokat tartalmazó 133.§-ának /1/ és /4/ bekezdéseiben, továbbá az adómérsékelést szabályozó 134.§-ának /1/ bekezdésében foglaltak szerint a kérelem nem volt teljesíthető.

A fellebbezés folytán eljárta alperes a 2008. március 25. napján kelt 1559420244 számú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta. Indokolása szerint az adózó adatközlése hiányos és aggályos, amely már önmagában a kérelem elutasításához vezetne, emellett azonban az is megállapítható, hogy a Kft. rendelkezésére álló eszközeinek a felhasználásával a kérelemmel érintett teljes tartozása rendezhető, azaz az elsőfokú hatóság helytállóan állapította meg, hogy a Kft. eszközeiből a felperes adótartozását megfizethetné.

A felperes módosított keresetében az adóhatározatok hatályon kívül helyezését, és az adómérsékelés vonatkozásában új eljárás lefolytatását kérte. Álláspontja szerint az adóhatóság a tényállást nem tárta fel, a rendelkezésére álló adatokat hiányosan és tévesen értékelte, ebből következően jogsértő döntést hozott.

A per során a Somogy Megyei Bíróság a 2008. június 27. napján kelt 5.Pk.21.024/2008/1. számú végzésével az eljáró bíró kizárását megtagadta.

Az elsőfokú bíróság jogerős ítéletével a keresetet elutasította, a felperest 200.000 Ft perköltség és 670.000 Ft feljegyzett illeték megfizetésére kötelezve. Indokolásában megállapította, hogy az Art. 143.§-ának /1/ bekezdése alapján a fizetési könnyítés engedélyezése tárgyában meghozott határozat bírósági felülvizsgálatára nincs jogszabályi lehetőség, ezért az erre irányuló kereseti kérelmet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény /a továbbiakban: Pp./ 339.§-ának /1/ bekezdése alapján elutasította.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az adóhatóság a tényállást kellően felderítette és megalapozott határozatot hozott. Jogszerűen állapította meg, hogy a felperes ellentmondásos nyilatkozatokat tett, nem tárta elő a valós anyagi körülményeit, adatszolgáltatása nem irányult a vagyoni helyzetének tényleges feltárására. Rögzítette, miszerint nincs jelentősége annak, hogy a határozat meghozatalát követően felperes a M. V. Kft-ben fennálló üzletrészt értékesítette. A házastársának az adatlapban feltüntetett jövedelme alapján az elsőfokú hatóság a család jövedelmét jogszerűen értékelte, önmagában az a változás, hogy a feleség 1998. január 18-tól álláskeresői járadékban részesült, a határozat megállapításait lényegében nem érinti.

Az alperes jogszerűen állapította meg az elsőfokú bíróság álláspontja szerint, hogy a felperes családja mekkora értékű ingatlanokkal rendelkezik, milyen ingóságok képezik a tulajdonukat. Kifejtette, hogy sem az özvegyi jog, sem a jelzálogjog nem teszi az ingatlanokat forgalomképtelenné, illetve értéktelenné. Az adóhatóság a meglévő bizonyítékok összevetésével, mérlegelésével jogszerűen állapította meg, hogy a felperes rendelkezésére álló anyagi eszközök a teljes tartozás rendezését lehetővé teszik, így az Art. 134.§-ának /1/ bekezdésében az adómérsékelés azon feltétele, hogy a tartozás megfizetése az adózó, és a vele együtt élő közeli hozzátartozók megélhetését súlyosan veszélyezteti, nem áll fenn.

A felperes felülvizsgálati kérelmében az ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen a keresete teljesítését, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását, harmadsorban a fizetési könnyítés tekintetében a kereseti kérelmen túl terjeszkedő ítélet jogsértő indokolásának megváltoztatását kérte. A felperes vitatta a perköltség, továbbá az illeték összegét is. Kérte az eljáró bíró kizárását megtagadó végzés felülvizsgálatát. A felperes lényegében fenntartotta és megismételte a kereseti kérelmében foglaltakat, részletesen kifejtve, hogy a keresetét elutasító ítélet az Art. 134.§-ának /1/ bekezdésébe ütközően jogsértő.

Az alperes érdemi ellenkérelmében az ítélet hatályában fenntartását kérte.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

Rögzíti a Legfelsőbb Bíróság, hogy az APEH Központi Hivatal Hatósági Főosztály Dél-dunántúli Kihelyezett Hatósági Osztálya 8529853628/2007. számú határozatának bírósági felülvizsgálata iránt a felperes keresetet és igazolási kérelmet is előterjesztett. A Fővárosi Ítéltábla a Somogy Megyei Bíróságnak a 20.K.20.595/2008/2. számú, a felperes igazolási kérelmét elutasító végzését megváltoztatta, és a 4.Kpkf.50.586/2008/2. számú végzésével az igazolási kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasította. A Legfelsőbb Bíróság felperesnek a Fővárosi Ítéltábla jogerős végzésével szemben előterjesztett felülvizsgálati kérelmét a Kfv.I.35.108/2009/19.számú végzésével hivatalból elutasította.

A Fővárosi Ítéltábla a Somogy Megyei Bíróságnak a 20.K.20.595/2008/8. számú, a felperes keresetlevelét idézés kibocsátása nélkül elutasító végzését megváltoztatta, és a 4.Kf.27.080/2008/5. számú végzésével a pert megszüntette. A Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Ítéltábla e jogerős végzését a Kfv.I.35.429/2009/5. számú végzésével hatályában fenntartotta. Hatályában fennmaradt tehát a felperes terhére adókülönbözetet megállapító első- és másodfokú adóhatározat.

A Legfelsőbb Bíróság a Pp. 18.§-ának /4/ bekezdése alapján eljárva megvizsgálta felperesnek a Somogy Megyei Bíróság 5.Pk.21.024/2008/1. számú végzése ellen előterjesztett panaszát, és azt - a felülvizsgálati kérelemben foglaltak alapján és meghatározott keretek között - alaptalannak minősítette.

A felülvizsgálati kérelem helytállóan tartalmazza, hogy felperes az elsőfokú eljárás során /a 2008. október 27-én kelt, a periratokhoz 9. sorszám alatt fűzött beadványában/ keresetét megváltoztatva az alperes határozatának a fizetési könnyítésre vonatkozó részét - mivel az az Art. 143.§-ának /1/ bekezdése alapján bíróság által felül nem vizsgálható - keresettel nem támadta. Kereseti kérelem hiányában az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásából a fizetési könnyítés engedélyezésével kapcsolatos részt - mivel az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása nem volt - a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275.§-ának /3/ bekezdése alkalmazásával mellőzte.

Az Art. 1.§-ának /6/ bekezdése értelmében az adóhatóság köteles méltányosan eljárni, és ha a törvényben meghatározott feltételek fennállnak, az adótartozást mérsékli, illetve fizetési könnyítést engedélyez. Az Art. 1.§-ának /2/ bekezdése alapján, ha a törvény az

adóhatóságot mérlegelésre jogosítja fel, azt csak a felhatalmazás céljának megfelelően és a törvényes keretek között gyakorolhatja. Az Art. tehát a mérlegelés kapcsán a jogalkalmazó számára előírja a felhatalmazás céljához való kötöttség követelményét, és a mérlegelés törvényes keretein való túllépés tilalmát is, amelyek a mérlegelési tevékenység korlátjaiként alkalmazandók. Ebből következően az adóhatóság méltányosságot csak akkor gyakorolhat, ha ezt a törvény a számára lehetővé teszi.

A felperesi kérelem alapján az adóhatóságnak az Art. 134.§-ának /1/ és /3/ bekezdéseit kellett alkalmaznia, amelyek szerint az adóhatóság a magánszemély kérelme folytán az őt terhelő adótartozást - a magánszemélyt terhelő járuléktartozás kivételével -, valamint a bírság- vagy pótléktartozást mérsékelheti vagy elengedheti, ha azok megfizetése az adózó és a vele együtt élő közeli hozzátartozók megélhetését súlyosan veszélyeztet. Az adóhatóság a pótlék- és bírságtartozást kivételes méltányosságból mérsékelheti (elengedheti) különösen akkor, ha annak megfizetése a vállalkozási tevékenységet folytató magánszemély, jogi személy vagy egyéb szervezet gazdálkodási tevékenységét ellehetetlenítené.

Az elsőfokú bíróságnak a Pp. 339/B.§-ában foglaltak alapján kellett döntenie a felperes keresetéről, amely előírja, hogy a mérlegelési jogkörben hozott közigazgatási határozat akkor tekintendő jogszerűnek, ha a közigazgatási szerv a tényállást kellő mértékben feltárta, az eljárási szabályokat betartotta, a mérlegelés szempontjai megállapíthatóak, és a határozat indokolásából a bizonyítékok mérlegelésének okszerűsége kitűnik.

A jogerős ítélet meghozatalát követő rendkívüli jogorvoslati eljárásban, a felülvizsgálati eljárásban a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 270.§-ának /2/ bekezdése alapján jogkérdésben dönthet a felülvizsgálni kért határozatról. Az elsőfokú bíróság ítéletében a Pp. 339/B.§-át konkrétan nem jelölte meg, azonban azt alkalmazva bírálta el a felperes keresetét. A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelemben foglaltak és a jogerős ítélet részletes összevetésének eredményeként megállapította, figyelemmel az adóhatározatokban foglaltakra, hogy felperes a perben a Pp. 164.§-ának /1/ bekezdésében foglaltak ellenére nem bizonyította keresetét, az elsőfokú bíróság a közigazgatási eljárás és a per teljes anyaga alapján helytállóan, okszerűen, a tények, körülmények, bizonyítékok megfelelő értékelésével döntött akként, hogy az alperes kérelmet elutasító határozata jogszerű. A felperes felülvizsgálati kérelmében olyan jogsértést, amely a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését megalapozná, nem jelölt meg.

A Legfelsőbb Bíróság azért csökkentette az elsőfokú perköltség és a kereseti illeték összegét, mivel a perbeli esetben az eljárás tárgyának értéke a Pp. 339/B.§-a, az illetékekről szóló 1990. évi

XCIII. törvény /a továbbiakban: Itv./ 39.§-ának /1/ bekezdése szerinti szabályok értelmében nem állapítható meg. Az alperes ugyanis a keresettel támadott határozatát mérlegelési jogkörében eljárva hozta meg, így a bíróság általi felülvizsgálat során sem „eljárás megindításakor fennálló pertárgyérték”, sem a „vitássá tett követelés” nem állapítható meg.

Mindezek folytán a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275.§ /3/-/4/ bekezdései alapján a jogerős ítéletet - indokolásából a fizetési könnyítés engedélyezésével kapcsolatos rész mellőzésével - a per főtárgya körében hatályában fenntartotta, a perköltségre és az illetékre vonatkozó rendelkezéseit hatályon kívül helyezte.

A Legfelsőbb Bíróság a felperest a Pp. 270.§-ának /1/ bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 78.§-ának /1/ bekezdése alapján kötelezte az alperes elsőfokú és felülvizsgálati perköltsége megfizetésére.

A Legfelsőbb Bíróság a le nem rótt kereseti, és felülvizsgálati eljárási illeték mértékéről és viseléséről az Itv. 39.§-ának /3/ bekezdése, 50.§-ának /1/ bekezdése, és a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986./VI.26./ IM rendelet 13.§-ának /2/ bekezdése alapján határozott.

Budapest, 2010. április 22.

**Dr. Lomnici Zoltán sk. tanácselnök, Dr. Kurucz Krisztina sk. előadó bíró,
Dr. Kárpáti Magdolna sk. bíró**